

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a személyesen eljáró felperes neve (felperes címe) felperesnek, ... jogtanácsos által képviselt I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe) I. rendű, II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű alperes ellen, adatkezelés és személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2010. március 8. napján meghozott, 22.P.25.985/2009/4. számú ítélete ellen, a felperes részéről 5. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek 20.000 (húszezer) forint fellebbezési költséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az I. rendű alperes nyomozói 2007. október 1. napján tartottak házkutatást a 2008. november 13-ig ügyvédi gyakorlatot folytató felperes ... szám alatti - a ... Ügyvédi Kamaránál alirodaként (telephelyként) nyilvántartásba vett -lakásában. A házkutatás során a ... -vel, a ...-vel, illetve egy ... nevezetű személlyel kapcsolatos iratokat és adathordozókat foglaltak le. A felperesnek - az akkor még csak az I. rendű alperessel szemben az adatkezelési szabályok, valamint személyhez fűződő jog megsértése iránti - keresetét a Fővárosi Bíróság 22.P.24.443/2008/10. számú ítéletével elutasította. A Fővárosi Ítéltábla az ítéletet 2.Pf.21.028/2009/6. számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban a felperes a másodfokú bíróság iránymutatásának megfelelően pontosított keresetét kiterjesztette a jogi személyiséggel rendelkező II. rendű alperesre. Az I. rendű alperessel szemben fenntartott - és a képviseletében eljáró

II. rendű alperessel szemben előterjesztett - keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű az alperes a 2007. október 1. napján a Be. 149. § (6) bekezdésében foglalt garanciális szabályokat megszegve folytatott le házkutatást és foglalt le ügyvédi titkot tartalmazó adathordozókat. Ezáltal megsértette a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 5. § (1) bekezdését, 7. § (1) bekezdés a) pontját, ezért az Avtv. 17. § (1) bekezdése alapján a (4) bekezdés szerinti jogkövetkezmény és/vagy a Ptk. 81. § (1) bekezdésében foglalt személyhez fűződő jog megsértésének megállapítását kérte. Érvelése szerint a Be. 149. § (6) bekezdése nem tesz különbséget az ügyvédi iroda és aliroda között, következésképp a házkutatást a bíróságnak kellett volna elrendelnie, és az csak ügyész jelenlétében lett volna foganatosítható. A házkutatás alkalmával olyan iratokat is elvittek - tételes jegyzőkönyv készítése nélkül -, amelyekre a parancs nem vonatkozott, továbbá olyanokat is, amelyekhez, mint védő jutott hozzá, tehát az alperesek megsértették az ügyvédekről szóló 1998. XI. törvény (Ügyvédi törvény) 8. § (1)-(4) bekezdéseiben foglaltakat is. Álláspontjának alátámasztására csatolta az állampolgári jogok országgyűlési biztosának állásfoglalását.

Az I. és II. rendű alperesek a pontosított kereset elutasítását indítványozták. Az I. rendű alperes korábbi védekezését fenntartotta, tekintettel arra, hogy a kereset pontosítását meghaladóan érdemben új tények nem kerültek előterjesztésre. Utaltak arra, hogy a felperes lefoglalással kapcsolatos panaszait az arra jogosult hatóságok elbírálták, és azokat nem tartották alaposnak.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletével elutasította a felperes keresetét és kötelezte, hogy fizessen meg 15 napon belül „az alperesnek” 30.000 forint jogtanácsosi munkadíjat.

Az ítélet tényállásában rögzítette, hogy a házkutatást az I. rendű alperes rendelte el, az elrendelő határozatot a felperes a kényszerintézkedés megkezdésekor vette át. Hatósági tanú részvételére nem tartott igényt, az adathordozókat önként átadta. A nyomozati cselekmény befejezésekor előterjesztett és őrizetbe vételekor a nyomozási bíró előtt megismételt panaszát a Fővárosi Főügyészség NF. 3525/2007/19. számú határozatával elutasította. További panaszait a Budai Központi Kerületi Bíróság - a Fővárosi Bíróság által 30.Bnf. 348/2008/2. számú végzésével helybenhagyott - 17. Bny.50/2008/3. számú végzésével elutasította. Az alirodában végzett házkutatást követően a ... szám alatti ügyvédi irodában is tartottak házkutatást. A felperest 2007. október 18-án előzetes letartóztatásba helyezték.

Az elsőfokú bíróság az ítélet jogi indokolásában ismertette az Avtv. 17. § (1) és (2) bekezdését, 16/A. § (4) bekezdését, 2. §-ának 9. pontját, majd kifejtette, hogy az I. rendű alperes nem vitásan adatkezelést végzett, ezért a felperes jogszerűen fordult az Avtv. alapján a bírósághoz. Igényének elbírálása során a bíróságnak abban kellett állást foglalni, hogy az I. rendű alperes adatkezelése jogellenes volt-e. A Pp. 4. § (2) bekezdésében foglaltakra utalva rámutatott arra, hogy az a körülmény, miszerint a felperes a Be. keretein belül minden jogorvoslati lehetőséget igénybe vett és panaszait a büntetőbíróság nem találta megalapozottnak, önmagában nem teszi a keresetet megalapozatlanná.

A Be. 149. § (1) bekezdése, 151. § (1) bekezdése, 177. §-a és 207. § (1) bekezdése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes ügyvédi alirodájában folytatott házkutatás - a halaszthatatlan nyomozási cselekmény kivételével - csak nyomozó bírói határozat alapján és az ügyész jelenlétében lett volna folytatható. A bizonyítási eljárás adatai szerint azonban az állapítható meg, hogy a helyiség (ügyvédi) alirodai minőségéről a nyomozó hatóságnak nem volt tudomása, ennek tényét az eljáró nyomozóknak a felperes sem jelezte, és ez az épület, helyiség jellegéből sem derült ki, így az eljárása nem tekinthető jogsértőnek. A nyomozóktól nem várható el, hogy az általános adatgyűjtést meghaladóan kutassák, hogy a kényszerintézkedésnél különös szabályok betartása szükséges. Mivel pedig az I. rendű alperes nem volt tudatában eljárása jogellenességének, az nem volt jogsértőnek tekinthető.

Hangsúlyozta azt is, hogy a polgári bíróság a nyomozati eljárás szabályos lefolytatását nem vizsgálhatja, mert ellenkező esetben a büntetőbíróság hatáskörébe tartozó kérdésben döntené.

Az Ügyvédi törvény ügyvédi titokra vonatkozó rendelkezései alapján arra mutatott rá, hogy az ott írtakat csak ügyvéd sértheti meg, tehát a nyomozó hatóság ügyvédi titoksértést nem követhet el.

A Ptk. 81. §, 82. § és 83. § rendelkezései alapján arra a következtetésre jutott, hogy a II. rendű alperes az elsőfokú bíróság álláspontja szerint csak akkor szegte volna meg a felhívott rendelkezéseket, ha eljárása nyilvánvalóan a rá vonatkozó szabályok tudatos, szándékos és nyilvánvaló megszegésével párosult volna, ilyen szabályszegés azonban nem volt megállapítható.

A perköltség viselésére a pervesztes felperest kötelezte. A kereseti illeték viseléséről azért nem rendelkezett, mert az Avtv. alapján indult eljárást illetékmentesnek tekintette, míg a személyhez fűződő jog megsértése miatti körben a felperes - az illetékfeljegyzési jog fennállása ellenére - a kereseti illetéket lerőta.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset szerinti döntés meghozatalát kérte.

Megítélése szerint az elsőfokú bíróság csak és kizárólagosan tényeket vizsgált és ténykérdésekben foglalt állást, jogkérdésben nem határozott. Sérelmezte, hogy indokolása oldalakon keresztül ismertette a jogszabályok szövegét, de nem adott ítélet jogi indokolást, illetve az ítéletét „törvénytelenül” indokolta.

Az Avtv. 17. § (2) bekezdése alapján azt hangsúlyozta, hogy az adatkezelés jogszabályszerűségét az adatkezelő köteles bizonyítani, következésképp az ebből eredő károkért az adatkezelő objektív felelősséggel tartozik. Az alperes semmilyen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

Az Avtv. 5. § (1) és (2) bekezdésének ismertetése alapján azt emelte ki, hogy e rendelkezések kizárják, hogy olyan adatok felvételére kerüljön sor, amelyeket csak

később meghatározott célból készleteznek. Az alperes nem adta annak indokát, hogy a perben kihallgatott rendőr tanúk miért kerültek a választ, vagy a nyomozás érdekeire hivatkozva miért nem válaszoltak és, hogy a házkutatási határozatban meghatározott iratokkal ellentétben miért vittek el más iratokat, miért nem készítettek tételes kimutatást, továbbá miért vittek el olyan iratokat, amelyekhez a felperes védőként jutott hozzá. Megítélése szerint az adatkezelés célhoz kötöttsége elvének megsértése önmagában megalapozza a keresetet.

Az Avtv. 7. § (1) bekezdésének a) pontjával összefüggésben azt fejtette ki, hogy az általa csatolt dokumentumokkal igazoltan az alirodájának bejegyzése a nyilvántartó hatóság részéről törvényesen történt.

Felhívta a Magyar Ügyvédi Kamara 8/1999. (III. 22.) MÜK Szabályzatát is, amely az ügyvédi titoktartási kötelezettséget írja le.

Megismételte a Be. 149. § (6) bekezdésének rendelkezéseire való hivatkozását, annak hangsúlyozásával, hogy a nyomozó hatóság az ... és a ... iratait kereste, tehát a felperest nem kezelték magánemberként. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény módosításáról szóló 2006. évi LI. törvény 67. §-ához fűzött indokolás alapján azt fejtette ki, hogy a hivatásbeli titok fogalmkörébe nem csupán a papír alapú adatok tartoznak. Megismételte továbbá az eljárás során is hangsúlyozott azt az álláspontját, hogy a házkutatási jegyzőkönyvben felsorolt 11 tételből csak 3 db volt olyan - a ... cégiratai, adóigazolása és meghatalmazása -, amely a közölt gyanúsítással összefüggött.

Hangsúlyozta, hogy a házkutatási jegyzőkönyv egyébként sem felelt meg a Be. 166. § (3) bekezdésében foglalt követelményeknek, azaz abból nem volt ellenőrizhető az eljárási szabályok megtartása, mert a házkutatás menetét és az ott elhangzottakat a jegyzőkönyv egyáltalán nem tartalmazza.

Ismételten hivatkozott az adatvédelmi biztos 25/P/2008-9. sorszámú levelében írt állásfoglalásra is, amellyel szemben az elsőfokú bíróság érthetetlen és minden jogszabályi alapot nélkülöző indokolása azzal foglalkozott, hogy a nyomozó hatóságnak miről volt tudomása, mi volt tőle elvárható és, hogy a helyiség minősített jellege nem volt tisztázva.

Az elsőfokú bíróság a Ptk. rendelkezéseivel kapcsolatos indokolását sem tartotta elfogadhatónak, kiemelve, hogy az objektív személyiségvédelmi eszközök igénybevétele nem függ a szabályok tudatos, szándékos és nyilvánvaló megszegésétől.

Az I. és II. rendű alperesek az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozták, de az I. rendű alperes kiemelte, hogy az ő vonatkozásában - a jogi személyiség hiánya miatt - indokolt lett volna a per megszüntetése. Ettől függetlenül hivatkozott arra, hogy az I. rendű alperes adatkezelése célhoz kötötten történt, ezért az nem lehetett jogsértő.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes keresete egyik kereseti kérelem vonatkozásában sem alapos. A Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét - indokolásának részbeni megváltoztatása mellett - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. A fellebbezésben (és az ellenkérelemben) foglaltakra tekintettel a másodfokú bíróság a következőkre mutat rá.

Az elsőfokú bíróság a tényállást teljes körűen feltárta, azt mindössze annyival szükséges kiegészíteni, hogy az I. rendű alperes a 2008. augusztus 28-án meghozott 131-5039/2007.bü. számú határozatával az ott felsorolt tárgyakra nézve a lefoglalást megszüntette (22.P.24.433/2008/F/4. sz. irat).

A másodfokú bíróság az I. rendű alperes permegszüntetési indítványával összefüggésben utal arra, hogy az elsőfokú bíróság nem sértett eljárási jogi jogszabályt, amikor ítélettel döntött az I. rendű alperessel szembeni kereset tekintetében is. Kétségtelen, hogy a kereset a megismételt eljárásban megtörtént keresetpontosítás ellenére sem volt teljesen egyértelmű abban, hogy a felperes a II. rendű alperest kizárólag az I. rendű alperes „képviselte” okán jelölte meg, vagy részéről önálló jogsértést (is) állított. Az azonban a kereseti kérelmekből kikövetkeztethető volt, hogy a felperes mindkét alperessel szemben hivatkozott egyrészt az adatvédelmi törvény rendelkezéseinek be nem tartására, másrészt a Ptk-nak az általános személyiségvédelmi szabályaira. Emiatt az I. rendű alperessel szembeni permegszüntetés nem volt indokolt.

Értelmezésre szorult a kereset abból a szempontból is, hogy a felperes az Avtv. rendelkezéseire alapítottnan érvényesített-e igényt, vagy az Avtv-t csak, mint az adatkezelés jogszerűségének általános jogszabályi alapját jelölte-e meg. Ehhez kapcsolódó kérdés, hogy a felperes azt sem különítette el, hogy mely adatok jogellenes kezelését állítja, kizárólag a sajátjait-e vagy a nyomozásban érintett, a felperessel ügyféli vagy üzleti kapcsolatban lévő személyekét.

Az utóbbi pontatlanságnak az ügy érdemi elbírálása szempontjából azért van jelentősége, mert mind az Avtv-ben írt, mind a Ptk-ban nevesített jogsérelmek vonatkozásában a felperesnek egyáltalán nincs perlési jogosultsága, mivel mások helyett sem az adatkezelés, sem pedig titokvédelem körében igényt alappal nem érvényesíthet.

Az Avtv. felperes által hivatkozott 17. §-a nem általában az adatvédelmi bírósági jogérvényesítéséről rendelkezik, hanem - amint az a megelőző címeiből („Az érintettek jogai és érvényesítésük”, valamint a 2004. január 1-jétől hatályos „Tiltakozási jog”) következik - az „érintett” személyes adatának kezelésével kapcsolatos szabályokat foglalja össze. Az Avtv. 17. § (1) bekezdése kimondja, hogy az érintett a jogainak megsértése esetén, valamint a 16/A. § (4) bekezdésében meghatározott személy, az adatkezelő ellen bírósághoz fordulhat. A bíróság az ügyben soron kívül jár el.

A felperes nem helyesen értelmezte az általa hivatkozott Ügyvédi törvény megsértett rendelkezéseit sem. A megjelölt szabályok az ügyvéd és az ügyfél között fennálló jogviszonyra vonatkoznak, ezért ügyvédi titok megsértésére harmadik személlyel szemben - különösen egy jogszerűen lefolytatott eljárás során kiderített adatokra vonatkozóan - az ügyvéd alappal nem hivatkozhat, legfeljebb az ügyfél hivatkozhatna az ügyvéddel szemben erre harmadik személy irányába történő kiszolgáltatás miatt. Ebből következik, hogy a felperes a saját személyében a mások adatainak védelme érdekében nem jogosult fellépni.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla a felperes perlési jogosultsága hiányában utasította el a mások adatai védelme érdekében előterjesztett kereseti kérelmeit.

A felperest a keresetösségi jog megilleti a saját személyes adatai tekintetében. Az Avtv. 17. §-a szerinti bírósági jogérvényesítésnek azonban megvannak a törvényi előfeltételei, és Avtv. azt is szabályozza, hogy a bíróság ilyen perekben milyen döntés(ek)e)t hozhat.

Az Avtv. 16/A. § rögzíti a tiltakozás jogát. Az Avtv. 16/A. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az érintett tiltakozhat személyes adatának kezelése ellen, ha a személyes adatok kezelése (továbbítása) kizárólag az adatkezelő vagy az adatátvevő jogának vagy jogos érdekének érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha az adatkezelést törvény rendelte el [a) pont], vagy a személyes adat felhasználása vagy továbbítása közvetlen üzletszerzés, közvélemény-kutatás vagy tudományos kutatás céljára történik; [b) pont], vagy a tiltakozás jogának gyakorlását egyébként törvény lehetővé teszi [c) pont]. A 16/A. § (2) bekezdése rendelkezik a tiltakozás megvizsgálásának kötelezettségéről és az adatkezelő által megtehető intézkedésekről, míg a 16/A. § (3) bekezdése lehetőséget biztosít a bírósághoz fordulásra, kimondva, hogy amennyiben az érintett az adatkezelőnek a (2) bekezdés alapján meghozott döntésével nem ért egyet, az ellen - annak közlésétől számított 30 napon belül - e törvény szerint bírósághoz fordulhat.

A személyes adatkezeléssel kapcsolatos bírósági jogérvényesítés Avtv. 17. §-ban összefoglalt szabályai közül kiemelést érdemel a (4) bekezdés, amely szerint, ha a bíróság a kérelemnek helyt ad, az adatkezelőt a tájékoztatás megadására, az adat helyesbítésére, törlésére, az automatizált egyedi döntés megsemmisítésére, az érintett tiltakozási jogának figyelembevételére, illetve a 16/A. § (4) bekezdésében meghatározott személy - az adatátvevő - által kért adat kiadására kötelezi.

A jogszabályi rendelkezésekből kitűnően az érintettnek - amennyiben a személyes adatával kapcsolatos kezelést sérelmezi - azt csak az Avtv. 16/A. §-ban írt előfeltételek alapján, az ott írt perlési határidő betartásával teheti, és nem megállapítási keresetet terjeszthet elő az adatkezelővel szemben, hanem kizárólag az Avtv. 17. § (4) bekezdése szerinti jogkövetkezmények alkalmazását kérheti. Ezzel szemben a felperes adatkezelési tiltakozási joggal nem élt, a perlési határidőt nem tartotta be, és nem is a törvény szerinti jogkövetkezményeket kívánta érvényesíteni. Ebből az a következtetés adódik, hogy a felperes valójában és tartalmilag nem az Avtv. adatkezelési szabályainak be nem tartását sérelmezte, hanem az Avtv-re csak, mint adatkezelésre vonatkozó jogszabályra hivatkozott.

Ilyen körülmények között nem volt megalapozott a fellebbezésnek az Avtv. 17. § (2) bekezdésében lévő, az adatvédelmi perben irányadó bizonyítási teherre való hivatkozás sem.

A kifejtettek alapján a jelen perben nincs kiemelt jelentősége annak, hogy az I. rendű alperes adatkezelő volt-e, és hogy adatkezelése a jogszabályoknak megfelelt-e.

A Fővárosi Ítéltábla ettől függetlenül megjegyzi, hogy az I. rendű alperes nem vitásan végzett adatkezelést, ugyanis a házkutatás során szerzett adatok gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, felhasználása egyértelműen beleillik az Avtv. 2. § 9. pontjában írt értelmező rendelkezésbe, az adatkezelés fogalmába.

Az adatkezelés jogszerűségét illetően az Avtv. 3. § (1) és (2) bekezdései tartalmaznak rendelkezéseket. A személyes adat kezelése vagy az érintett engedélye alapján megengedett, vagy szigorúan körülhatárolt törvényi vagy törvényen alapuló felhatalmazás esetén lehetséges.

A peradatok szerint - a Fővárosi Ítéltábla utal a csatolt büntetőügyben hozott határozatokra - a felperes saját adatainak kezelése törvényi felhatalmazás alapján történt, és nem sérült az adatkezelés Avtv. 5. §-a szerinti célhoz kötöttségének követelménye sem, és az sem vitatható, hogy a bűnüldözési adatokat tartalmazó adatállományt nem az arra jogosult állami szerv kezelte [Avtv. 5. § (5) bekezdés].

A felperes az Avtv. 5. § (1) és (2) bekezdésének felhívásával azt is kifogásolta, hogy miért vittek el a nyomozók más iratokat is. E vonatkozásban az adatkezelés célhoz kötött jellegére utal a másodfokú bíróság, amelyet az is alátámaszt, hogy amikor ezekre az adatokra nem volt szükség, a lefoglalás megszüntetésre került. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban a kérdésben is, hogy az adatvédelmi biztostól beszerzett vélemény olyan általános állásfoglalásnak fogható fel, amely önmagában a kereseti kérelmek megalapozására nem szolgálhat.

A Fővárosi Ítéltábla ugyanakkor osztotta a felperesi fellebbezésnek azt az okfejtését, hogy a Ptk. 81-83. §-aiban írtak nem csak tudatos, szándékos jogsértés esetén lennének alkalmazhatók. A Ptk. 84. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban írt jogkövetkezmények - köztük a felperes által kért megállapítás is - ún. objektív jogkövetkezmények, megsértésük nem függ a magatartás felróhatóságától. Az eljárás tudatosságának, szándékosságának a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja szerinti kártérítés megállapíthatóságánál van értékelhető jelentősége.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb indokaival egyetértett, így azokra csak visszautal.

Kiemeli azonban, hogy a polgári per bírósága nem jogosult eldönteni vagy akár csak véleményezni a más jogterületre tartozó jogvitát, a büntetőügyben megtett kényszerintézkedés indokoltságát, lefolytatásának módját, ezen eljárások felülbírálatára a személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perben nincs jogi lehetőség.

Mindezen kiegészítésekkel és pontosításokkal együtt az elsőfokú bíróság ítélete érdemben helyes volt, amikor úgy foglalt állást, hogy a felperes keresete - részben perbeli legitimáció hiányában, részben a kereset jogalapját tekintve - nem volt megalapozott.

A Fővárosi Ítéltábla az eredménytelenül fellebbező felperest kötelezte másodfokú költség megfizetésére is [Pp. 239. §, 78. § (1) bekezdés]. A jogi képviselési munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése szerint állapította meg.

A felperest kötelezte az illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére is. [6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés].

Budapest, 2010. október 26.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

. Fülöp Györgyi s.k.. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő